

TREMINTINUS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2005 m. liepos 28 d.

Nr. 30 (663)

Iš visos Lietuvos pakraščių į susitikimą Radviliškio r., Naujasodyje, suvažiavo buvę Mordovijos, Dubravlago lagerių kaliniai, Kojos tremtiniai, giminės ir kaimynai. Kokia laiminga buvau sulaukus i daktaro chirurgo Zenono Gailiušio su visa šeima, po sunkios ligos atvykusio prof. V. Šerno su žmona Valerija, jo brolio inžinieriaus statybininko, daugelį metų atstatinėjusio karo sugriaustus Šiauliaus, sukūrusio buvusių tremtinių chorą, kuriame abu su žmona dainuoja. Jis mūsų šventę paivairino savo sukurtais eilėraščiais.

Sužavėti klausėmės LPKTS Radviliškio sk. pirmininkės S. Janušonienės deklamuojamų nuostabijų poeto V. Cinausko ei-

léraščių nežinodami, kad po trijų dienų Jo neteksime...

Stebėjomės LPKTS Pakruojo sk. pirm. S. Janušauskiėnės talentu sukurti iškil-

mingą pobūvio nuotaiką, jos gražiu balsu giedant giesmę "Marija, Marija".

Džiaugiausiai matydama laimingą, besišypsantį, nors

ligų iškamuotą savo brolių Bronių tarp trijų buvusių klasikų. Be galio buvau dėkinga brolienei Kastytei, kuri daug kartų bendražygį susitikimuose praeityje, o ir šiame, nepaisydama silpnos sveikatos, rūpinosi, kad stalas būtų turtingas vaišių.

Nudžiugino pusbrolis V. Kernagis, nuo sunkių mechanizatorių darbų sugrubuomis rankomis padirbęs gražų kryžių beržynėlyje palaidotiems giminėms. Ten ilsisi ir nežinomų, slapta (mūsų šeima buvo ištremta) palaidotų partizanų palaikai. Apie tai man pasakojo buvusi kartu lageryje prof. V. Šerno ir inž. Povilo sesuo Apolonija.

(keliamas i 5 psl.)

Čia tik dalis mūsų susibūrimo dalyvių

Tai įvyko liepos dvidešimt pirmajā...

Iš ambasadoriaus
Vytauto Antano DAMBRAVOS archyvo

Liepos dvidešimt pirmajā suėjo lygiai šešiasdešimt penkeri metai, kai rusų parinkti vadinais "liaudies seimo" aktoriai suvaidino šiurpią duobkasių tragediją: pastūmėjo Lietuvą Maskvos glėbin... Tai diena, kurią nusvietė ne Himno žodžiuose minima "tamsumus prašalianti saulė", kad "šviesa ir tiesa" lydėtų Lietuvos sūnų žingsnius, bet, kaip Paleckis tąsyk pasakė, "Stalino konsitucijos saulė".

Lietuvos prijungimo klausimą iškėlė klusnusis Maskvos bernas Sniečkus, kuris tuo metu jau aiškiai žinojo, kas laukia Lietuvos ir jos vakių. "Liaudies seime" jis taip kalbėjo: "Brangūs atstovai! Mums visiems turi būti aišku, kad Lietuvos liaudis gali turėti tiktais vieną kelią... prisidėti prie Sovietų sąjungos... Kiekvienas kitas kelias... praežtingas."

Taip iš Dekanozovo patvirtinto teksto kalbėjo Sniečkus.

Tragiškojo lietuviams spektaklio režisierius buvo

Maskva. Vos tris dienas užsiėmusi "liaudies seimo" sesija priėmė dvi Maskvoje paruoštas ir iš rusų kalbos išverstas rezoliucijas. Viena - Lietuvą paskelbė "tarybine socialistine respublika", o kita praše Maskvos sovietų Lietuvą prisijungti.

P r a š ē...

Kauno teatre susirinkę "seimo nariai" buvo tiktais statistai; juos pylė šaltas prakaitas, virpėjo jų rankos. Jie buvo bejėgiai... Už scenos ir net scenoje po vėliavomis uždengtais stalais slapstėsi ginkluoti rusai. Teatro duris saugojo enkavēdistai, gatvėse užė sovietų tankai. Ne velėtui Dekanozovas reikšmingai "liaudies seimo" nariams privačiai pastebėjo, jog "šie tankai aiskiausiai rodo, kad Lietuva jau nebegali būti neprieklausoma. Lietuva esanti dabar..."laisva". Dekanozovas savo susilaukė. Kokia ironija, kad netrukus ir jis pats tapo Kremliaus tiuronų auka ...

(keliamas i 4 psl.)

Primirštoje byloje – dar daug neatsakytu klausimų

Neseniai grupė parlamentarų viešai paragino paviešinti "Šatrijos" bylą. Raginiamas grindžiamas tuo, jog ši byla tebéra įvairių gandų visuomenėje šaltinis, ir tik viešumas gali padėti pakeisti padėtį.

Buvau Atkuriamojo Seimo laikinosios tyrimo komisijos KGB veiklai Lietuvoje ištirti pirmininko pavaduotojas. Todėl man yra gerai žinomas Aukščiausiojo Teismo 1992-ųjų rugsėjo 14 dienos sprendimas, kuriuo patvirtinta, kad Kazimira Prunskienė samoningai bendradarbiavo su KGB. Sprendimas buvo priimtas atsižvelgiant ne tikai į K. Prunskienės ranka parašytą sutikimą padėti KGB spręsti kai kuriuos juos dominančius reikalus pasirašant "Šatrijos" vardu ir pasižadant visa tai laikyti griežta paslaptimi. Buvo atsižvelgta ir į komisijos surinktus dokumentus iš perimto LSSR valstybės saugumo komiteto rūmu archyvo, ir į Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros išvadą, jog K. Prunskienė teikė sovietinio saugumo darbuotojams žodinę ir rašytinę

informaciją. Sprendimas taip pat pagrįstas rašysenos ir techninės ekspertizės išvadomis, liudytojų parodymais ir net kitų KGB užverbuotų agentų analogiškais bendradarbiavimo pasižadėjimais.

Generalinės prokuratūros surinktais dokumentiniais duomenimis patvirtinta, jog K. Prunskienė pati yra perdausė į KGB analitinį skyrių ataskaitas apie savo keliones į užsienio valstybes. Teismas rėmėsi ir KGB darbo sąsiuvinio Nr. 221 įrašais, jog 1981 m. kovo 2-ąją gautas agentės "Šatrijos" (asmens bei darbinės bylos Nr. 1659) pranešimas apie studentų reakciją į įvykius Lenkijoje. Ta pati agentė pranešė ir apie užsieniečių Kasparaičių šeimą. Teismas taip pat rėmėsi daugybė 1983 metais rašytų darbinių sąsiuvinii, kuriuose yra fiksuoti duomenys apie darbą su agente "Šatrija", minint kai kuriuose įrašuose netgi šios agentės Prunskienės pavardę, pažymint jos darbo vietę bei pareigas.

Cia paminėjau tik dalį įrodymų, kuriais Aukščiausiasis

Teismas pagrindė, kad K. Prunskienė samoningai bendradarbiavo su KGB.

Praėjus beveik 10 metų po šio sprendimo K. Prunskienė kreipėsi į Vilniaus apygardos teismą prašydama atnaujinti 1992 metais užbaigtą procesą dėl neva naujai paaiškėjusių esminių bylos aplinkybių, kurios jai negalėjo būti žinomos bylos nagrinėjimo metu. Prašyme atnaujinti procesą į nurodė, kad pasižadėjimo rašto originalo nėra ir iš viso nebuvu, o 1992 m. ekspertižių tirtas pasižadėjimas esą yra falsifikuotas.

Vilniaus apygardos teismas atnaujino procesą pažeisdamas įstatymą, nes visi prašyme nurodyti klausimai buvo ištirti ir įvertinti dar 1992 metais.

Iš Aukščiausiojo teismo 1992-aisiais priimto sprendimo matyti, kad K. Prunskienė jau tuomet buvo pareiškusi, jog ir pasižadėjimo originalas, ir jo kopija, ir apskritai kiti KGB dokumentai yra falsifikuoti. Be to, K. Prunskienė tuomet neginčijo, kad jos pasižadėjimo originalo nėra.

(keliamas i 4 psl.)

Numeryje skaitykite:

2 Premjero išankstinis palankumas "Gazprom" daro didelę žalą investiciniams klimatui ir yra nepriimtinis tarptautinių investuotojų ieškant

3 JAV Kongreso primtoje rezoliucijoje ragina Rusiją pagaliau pripažinti ir pasmerkti Sovietų sąjungos įvykdytą Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją

6 Sovietmečiu Marijampolės aps. įvykdytos beginklių žmonių žudynės prilygsta Klepočių žudynėms, bet kol kas spaudojo apie tie nutylimus

Rugpjūčio 6 d. Airogalėje – tradicinės sąskrydis "Laisvės ugnis – ateities kartoms".
Kviečiame dalyvauti!

Vytautas LANDSBERGIS

Turėjo bobutę...

Ko jau ko, o dūmų akims Lietuvoje nestinga. Nereikia pasakų, kad "Mažeikių naftą" perka "Gazprom". "Mažeikių naftą" nori perimti Rusijos vyriausybė, perimanti anksčiau tik priklausomą, paklusnų "Gazprom" į visišką valstybės nuosavybę. "Gazprom" vardu buvo pasiglemžtos televizijos stotys ir svarbesnė spauda. Dabar jau pasiėmusi patį "Gazprom", Rusijos vyriausybė vėl pardavinės jį akcijomis, tačiau kontrolinių paketą pasiliks sau. Toks yra prezidento Vladимиro Putino drauge lių Kremlieje planas, jeigu kas nori žinoti. O prisiklausėm dar nesenai rusiškai lietuviškų makaronų, neva "Gazprom" – tai komercija, privatus verslas, ir... turėjo bobutę žilą oželį. Pasenusi sriuba, tinkama kokiems nors rinkimams Švenčionių rajone, bet dabar turime kalbėti aiškiai.

Būtent pasidare aišku, kad nutarta bendromis jégomis užbaigtai 1998–1999 m. planą, pagal kurį Rusija turėjo uždėti valdovo leteną "Mažeikių naftai". Tada letena vadinosi "Lukoil", dabar – "Gazprom", arba "Coneco-Phillips", kuri yra tas pats "Lukoil". Nuo 2000 m. naftos perdir-

bimo ir eksporto įmonė atsigavusi, apvalyta nuo buvusios posovietinės korupcijos bei modernizuota, nebankrutavusi, pelningumas – didžiausias Lietuvoje, akcijų vertė išaugo nepalyginamai. Todėl ir 40 proc. akcijų, kurias nūnai kontroliuoja AMB Vyriausybė, yra dabar daug didesnis turtas negu tie 33 proc., kuriuos anuomet įsigijo "Williams" kompanija, įnešusi pinigus vis dar Lietuvos kompanijai Mažeikiuose.

Atėjo "Jukos", kuri pasirodė ne-priklausoma, todėl Rusijos valdžia ją negailestingai sunaikino. Su neapykanta, kaip kokius čečenus. Tačiau AMB suspėjo "Jukos" perleisti kontrolinių akcijų paketą. Dabar nori parduoti dar likusią akciją, kad "Gazprom", tai yra Rusijos vyriausybė, visiškai valdytų "Mažeikių naftą". Parduoti nėra jokio būtino reikal, nes tai – augantys pinigai, kurie neša Lietuvai nuolatinį pelną, bet kad ar "Jukos", ar AMB nesugalvotu parduoti kur nors į Vakarus, Maskva signalizavo neva prašymą areštuoti "Mažeikių naftos" akcijas kaip "Jukos" turtą. Tas pats premjeras, kuris dar prieš metus drąsiai aiš-

kino, kad "Mažeikių naftą" valdanti dukterinė savarankiška kompanija registruota Olandijoje, todėl mums nėkas negresia, dabar paklusniai linkčioja, kad Maskvos prašymas – jam įsakymas, "turėsim atsižvelgti".

Iš kur tokis minčių posūkis? Ar tik nebus kas nors įvykė Egipte. Apie tai jau rašė spauda ("Ekstra", 2005 05 16), tik politikai dar nekomentavo. Prisiminkime tą netikėtą, neplanuotą, staigiai Lietuvos premjero atostogą kelionę į Egiptą, kai ten visai atsitiktinai svečiavosi Rusijos prezidentas su savo politine energetine svita. Nuo tada ir prasidėjo Lietuvos visuomenės manipuliacinis parengimas, kad Mažeikius jau vis tiek "ims" Rusijos valdžia, tad parduokim dar savo akcijų. Tariamai – kompensacijoms, kurias jau seniai galėjo kompensuoti, jeigu tik būtų norėję. Bet akims dumti tokios kalbos tinka tiek melavus, neva anuomet "atidavėm už dyką", dabar mat ką nors gausim.

O jei dar paaiškėtų, kad ponas Viktoras, besiskundžiantis, jog Maskva jį pardavė, šį kartą teisus – "Gazprom" pardavė savo augintinių, - tai suvokime ir už ką jį pardavė. Už Mažeikius.

Didelė politika. Kas galėtų pa-neigt Lietuvos darbo vadų sug-bėjimus...

Rasa JUKNEVIČIENĖ,
Seimo Nacionalinio saugumo
komiteto narė

Rusija Lietuvoje visada turėjo savo atstovų

A. Brazauskas atsakomybė
sprendžiant
"Mažeikių naftos" likimą

Praėjusią savaitę paastrėjusi trintis valdančiojoje koalicijoje parodė, kad Lietuvos vairą savo rankose turinčios politinės jėgos neturi nei noro, nei galimybė susitelkti rimtam valstybiniam darbui. Smulkmeniški kivirčai dėl įtakos ne tik erzina padarios politikos vis labiau besiilgincią visuomenę, bet ir gali tapti priedanga, po kuria slypinčios labai svarbios Lietuvos energetikos problemos, tarp jų ir tos, kurios atsiranda dėl Kremliaus rankomis suniokotos "Jukos", bus sprendžiamos už uždarų durų.

Seimo valdančioji dauguma, pa-skendusi rietenose dėl antraeilų da-lykų, išėjo atostogą, taip ir nesuformulavusi Vyriausybei aiškesnės lai-kysenos "Mažeikių naftos" proble-mų atžvilgiu. Skandalinga, tačiau né vienas Seimo komitetas nesivargino bent kiek įsigilindamas į besiklostančią situaciją, tik Nacionalinio saugu-mo ir gynybos komitetas pasiuntė Vyriausybei trumpą raštelį, jog reikė-tų neužmiršti ir nacionalinio saugumo aspektų. Tenka priminti, kad opozicijos siūlymas uždaramame NSG komiteto posėdyje išklausyti premjerą, VSD at-stovus, ūkio, užsienio reikalų ministrus buvo be jokių skrupulų atmetas.

(keliamas į 3 psl.)

Siūloma didinti nukentėjusių nuo okupacijų valstybine pensiją

Scimo pasipriešinimo okupaci-niams režimams dalyvių ir nuo oku-pacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos pirmininkas Antanas Stasiškis suinteresuotoms instan-cijoms svarstymui išplatino jo vadova-vajamos komisijos parengtą Valsty-binių pensijų įstatymo pakeitimą ir papildymo projektą.

Komisija, keletą metų kaupusi gausius Lietuvos piliečių prašymus ir siūlymus tobulinti Valstybinių pen-sijų įstatymą, svarstė šiuos pasiūly-mus, aptarė su įvairių organizacijų at-stovais ir priėjo išvados, kad pataisos Valstybinių pensijų įstatymui yra bū-tinos, ypač dėl pasipriešinimo okupa-cijoms dalyvių ir nukentėjusių asme-nų valstybinių pensijų.

(keliamas į 4 psl.)

LPKTS valdybos posėdis

LPKTS valdybos posėdis įvyko liepos 23 d. Darbo ataskaitą pateikė valdybos pirmininko pav. J. Marcinkevičienė. Valdyba dėkojo renginių organizatoriams: LPKTS Klaipėdos, Gargždų, Palangos ir Kretingos skyriams, birželio 18 d. surengusiems išvyką "Žemaičių apyg. Kardo rinkt. partizanų takais", ir LPKTS Jaunesniųsios kartos komiteto nariams: V. Palujanskui, V. Jogminienei, D. Maciukevičienei ir kitiems, liepos 2 d. pakvietusiems į LPKTS Jaunesniųsios kartos ir Šiaulių aps. sąskrydį Pakruojo r., Kreivakiškio dvarelyje.

Politinę padėtį Lietuvoje apžvelgė LPKTS pirmininkas, Seimo narys dr. P. Jakučionis. Jis priminė, kad Jungtinių Valstijų Kongresas priėmė pareiškimą, kuriuo ragina Rusiją at-siprašyti už Baltijos valstybių okupa-ciją. Tokį pareiškimą jau priėmė Europos Tarybos parlamentinė asam-blėja ir Europos liaudies partija. Tokio pat pareiškimo laukiamo ir iš Europos Parlamento. O Rusija, anksčiau ar vėliau, bus priversta pripažinti okupa-ciją. Tuomet atsivers keliai ir dėl ža-los atlyginimo.

P. Jakučionis informavo, jog kon-ferencija "Vilnius-2005", skirta Antikomunistinio kongreso penkmečiui paminti, įvyks rugsėjo 4 d. Vilniuje, Nacionaliniam dramos teatre (Ge-dimino pr. 4). Pakviesti 24 pranešė-jai, iš jų 14 – užsieniečiai. Bus rodo-mas filmas "Vienui vieni".

Kalbėdamas apie politinių partijų

veiklą ir remdamasis "Vilmorus" ty-rimų rezultatais, pranešėjas teigė, jog V. Uspaskicho Darbo partijos reitingai yra nukritę. Tačiau tiek pat punktų pakilo Socialdemokratų ir "valstie-cių" partijų kartelė.

Valdybos nariai pareiškė susirūpi-nimą dėl Kazimiro Prunskienės bylos įslaptinimo. Jungtinės (LPKTS, LPKTB, LPKS, LLKS) tarybos pa-reiškimą dėl K. Prunskienės atsistaty-dinimo paskelbė žiniasklaida. Pareiš-kime reikalaujama K. Prunskienės bylą išslaptinti. Net advokatui K. Motiekai nebuvvo leista susipažinti su šia byla. ("Tremtinyje" spausdiname K. Motiekos straipsnį). Byla buvo nagrinėjama uždaruoose posėdžiuo-se, o galutinį sprendimą priėmė Vil-niaus apyg. teismo civilinių bylų skyriaus kolegija, susidedanti iš pir-mininko G. Baziulio ir teisėjų P. Jar-žemskio ir Š. Račkausko. Beje, G. Baziulis pagarsėjė tuo, kad 2004 m. Respublikos Prezidento dekretru jis atleistas iš pareigų už teisėjo vardo pažeminimą, kai Palangoje padarės autoavariją nuslė-pé darbovietę ir prisistatė esąs be-darbis.

Posėdyje svarstyta LPKTS pajamų-išlaidų sąmata už 2005 m. pirmajį pusmetį. Ją pristatė ir komentavo LPKTS valdybos pirmininkas A. Lukša. Ataskaitoje konstatuota, jog šiuo metu knygų leidyba yra nuo-stolinga, nes susikaupė nerealizuotų knygų apytykriai už 200 tūkst. litų.

Dėl knygų platinimo ne kartą kreip-tasi į LPKTS skyrius, tačiau atsiliepia, toli gražu, ne visi. Atsižvelgdama į tai, valdyba nuspren-de laikinai su-stabdyti knygų leidybą ir dar kartą kreipėsi į skyrius dėl knygų platinimo. Sumažėjo ir "Tremtinyje" prenu-meratorių. Valdybos nariai kreipiasi į skaitytojus, prašydami užsiprenu-meruoti savo laikraštį.

Į LPKTS kasą 10 proc. nario mo-kesčio lėšų, surinktų už pirmajį pus-metį, pervedė Šiaulių, Marijampolės, Domeikavos, Elektrėnų, Kaišiadorių, Kauno, Ignalinos, Kupiškio, Anykščių, Kėdainių ir Palangos skyriai.

Informaciją apie renginį "Laisvės ugnis - ateities kartoms", kuris įvyks rugpjūčio 6 d. Ariogaloje, pateikė renginio meno vadovas, LPKTS Raseinių sk. pirmininkas A. Vizbaras. Jis paminėjo, jog į renginį pak-vesti LR Prezidentas, Vyriausybės ir Seimo vadovai, Krašto ap-saugos, Švietimo ir mokslo minis-terijų atstovai, visų savivaldybių merai, apskričių vadovai, svečiai iš Lenkijos, Estijos, Latvijos, Čekijos, Slovakijos.

Sutrumpinta renginio programa skelbiama šiame laikrašcio numeryje. (Visa programa buvo išspa-sdinta "Tremtinyje" Nr. 27 (660) (2005 m. liepos 7 d.). Išsamią infor-maciją apie sąskrydį galite rasti inter-neje www.laisvesugnis.lt

"Tremtinyje" inf.

Rusija Lietuvoje visada turėjo savo atstovų

(atkelta iš 2 psl.)

Pastarieji įvykiai rodo, kad Lietuvos vyriausybė ir ją suformavusi Seimo dauguma yra kaip niekada anksčiau silpna, turbūt silpniausia per višą nepriklausomos Lietuvos valstybės laikotarpi, pavargusi nuo vidinių įtampų, todėl labai palanki Kremliaus vykdomai taip vadinamai energetinei politikai Lietuvoje įgyvendinti. Pavargimą bei silpnumą rodo ir pastaroji premjero replika viename iš interviu, jog jis esą laukia, kada jį atleis ir jam leis pailsēti. Tai skamba keistokai, žinant, kad laukia labai atsakinčių darbai.

Didžiausia atsakomybė už tokią padėtį tenka A. Brazauskui ir né kiek ne mažiau – A. Paulauskui, aukščiausiem dabartinės valdančiosios koalicijos parigūnams, vadovaujantiems dvieju svarbiausioms konstitucinėms Lietuvos institucijoms. Šie politikai ir pareigūnai, kurių priedermė telkti visas politines jėgas, taip pat ir opozicines (mes – valstybininkai ir esame pasirengę diskutuoti bei dirbtį kartu su valdančiaja dauguma būtent šioje srityje), kad būtų kiek galima daugiau tarpusavio supratimo ir kad ieškotume geriausios išeities kraštui, atvirkščiai, – linkę slėpti priimamus sprendimus ne tik nuo savo kolegų, bet ir nuo visuomenės. Manau, kad tokia taktika ypač naudinga Kremliaus remiamam „Gazprom“, kuris, kaip žinome, yra nusitaikęs į „Mažeikių naftą“.

Lietuvos gi vienintelis ginklas naujajame Maskvos specialiųjų tarnybų kare dėl įtakos „Mažeikių naftai“, „Būtingei“, o ateityje galbūt ir „Klaipėdos naftai“ yra kiek įmanoma didesnis skaidrumas, atvirumas, platičios diskusijos tarp politinių jėgų ir su visuomene.

A. Brazausko laikysena leidžia manyti, kad jis ir jo artimiausia aplinka jau apsisprendė „atsiduoti“ „Gazprom“. Čia, matyt, Socialdemokratų ir Darbo partijos interesai viškai sutampa. Neatmesčiau galimybės, kad V. Uspaskichui atsistatydinti lemiamus patarimus galėjo pateikti jo šeimininkai iš „Gazprom“, juk pasiūkšlinės, bet poste tebesilainantis ūkio ministras V. Uspaskichas tikrai neprisidėtų prie „Gazprom“ „sékmings“ „Mažeikių naftos“ perėmimo.

Kas kita – lietuvis A. Brazauskas. Jis „Gazprom“ ne mažiau savas nei V. Uspaskichas – prisiminkim, kad dar prieš atcidamas į premjero postą, berods, 2001 m., skandaliniag tankė bičiulį Babykiną iš to paties „Gazprom“ Maskvoje ir, beje, apsiėjo be Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos dėmesio.

A. Brazausko išankstinis palankumas „Gazprom“, kurio jis net nebandė slėpti, daro didelę žalą investiciniams klimatui ir yra viškai nepri-

imtinas įprastai ieškant tarptautinių investuotojų.

Šiandien, beje, iš esmės vienam A. Brazauskui palikta visų sprendimų dėl „Mažeikių naftos“ teisė. Teisė sprendimus priiminėti visiškai slaptai, neieškant jokių alternatyvų, dėl jų nediskutuojant ir dėl jų nerengiant debatų netgi su Seimo dauguma. Dėl tokios situacijos didžiausia atsakomybė tenka Seimo pirmininkui A. Paulauskui, turinčiam visas galimybes organizuoti rimtą Vyriausybės parlamentinę kontrolę. Beje, Konstitucijos 67 str. tiesiogiai nurodo, kad „Seimas... prižiūri Vyriausybės veiklą“. O Seimas visiškai nusisalinuo šiandien iškyylančiu esminiu problemų sprendimo. Per visą šį laikotarpi nuo praėjusių rinkimų, kai buvo suformuota nauja Vyriausybė, nei vienas komitetas, nei viena struktūra Seime iš esmės nesvarstė energetikos klausimo, išskyrus tą skandalinę atvejį, kuomet pats A. Brazauskas Seimo posėdyje nustebė pamatęs Vyriausybės ataskaitoje kažkokius tekstus, atrodo, surašytus Valstybės saugumo departamento ranka.

Natūraliai kyla klausimas – kodėl? Kodėl A. Paulauskas šalinasi šių klausimų sprendimo ir nebando vykdyti parlamentinės kontrolės. Matyt, tas uoliai kuriamas A. Paulausko – „valstybininko“ įvaizdis slėpia visai kitokį turinį.

Paradoksalu, bet iš esmės „Mažeikių nafta“ nebeturėt būti dideliu politiniu aistrų objekta, nes tai-jokia strateginė įmonė, tik verslo objekta, nešantis gerą pelną, mokantis mokesčius į biudžetą. Benzinu lengvai apsirūpinama ir be šios įmonės. Jeigu mes šios įmonės nebūtume paveldėję iš sovietmečio, gyventume né kiek ne blogiau, netgi, sakyčiau, turėtume mažiau problemų. Tačiau gamykla yra, joje dirba žmonės. Jos svarba yra ir socialinė – jeigu jos nebūtų, darbo netektu keli tūkstančiai dirbančiųjų, ant biudžeto vėl pakibtu paskolų našta.

Tačiau svarbi ir rizikinga nacionaliho saugumo požiūriu ji tapțtu tuo atveju, jei ją pradėtų kontroliuoti Kremlis per savo valdomą „Gazprom“. Kodėl? Todėl, kad ji tapțtu politiniu įrankiu, todėl, kad tokio tipo įmonių verslas – ne visada skaidrus. Lietuvoje tai gali dar labiau padidinti korupcijos lygi. Ne paslaptis, – kalbu, kaip Nacionalinio saugumo komiteto narė, – kad per tiesiogiai Rusijos valdžios valdomas energetikos įmones Rusija vykdo ir specialiųjų tarnybų užduotis. Ši aplinkybė dabartinių įvykių kontekste yra labai svarbi, todėl Vyriausybė ir Seimas, prieš priimdam sprendimus, turėtų itin glaudžiai bendradarbiauti su Valstybės saugumo departamentu, Prezidento institucija.

(B.d.)

Tvirta Vašingtono pozicija

Jungtinė Amerikos Valstijų Atstovų rūmai liepos 22 d., kaip tik tada, kai sukako 65 metai nuo tos dienos, kai išdavikų komunistų ir budelio Berijos parankinio, jo įgaliotinio Lietuvai Dekanozovo sudarytas „liaudies seimas“ paskelbė nuosprendį nepriklausomai Lietuvos valstybei, priėmė svarbią rezoliuciją, raginančią Rusiją atsiprašyti dėl Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių okupacijos.

Išreiškiant pagarbą JAV reikia pasakyti, kad jos niekada nepripažino Lietuvos okupacijos teisėtumo. Jau 1940 m. liepos 16 d., pasibaigus „liaudies seimo rinkimų“ komedijai, JAV prezidento F. Ruzvelto dekretu buvo užblokuotas Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių auksas, buvęs JAV bankuose, ir uždrausta jį perduoti SSRS valstybiniam bankui, kaip reikalavo Maskva. O liepos 23 d. einęs JAV valstybės sekretoriaus pareigas S. Velis pareiškė, kad JAV vyriausybė nepripažinti Sovietų sąjungos teisės okupuoti Lietuvą, Latviją ir Estiją. S. Velis pažymėjo, kad JAV vyriausybė ir toliau pripažins legaliomis ligi šiol buvusias diplomatines šių valstybių misijas. S. Velis atkreipė dėmesį į tai, jog paskutinėmis dienomis buvo matyti, kaip daug stipresnis kaimynas vykdė ardomąjį procesą, pirmiausia sąmoningai palauždamas mažo krašto nepriklausomybę, o vėliau – pasiglemždamas ir teritoriją. „Amerikos vyriausybė ir gyventojai niekuomet nepateisins grobuoniškuo, vartojant vien gąsdinimą jėga. JAV yra nusistačiusi prieš bet kokios, tegul ir labai stiprios, valstybės intervenciją į kitą valstybę, daug silpnėnė. JAV ir toliau laikysis šių principų“, – pareiškė S. Velis.

Tiesa, vėliau buvo Jalta ir Potsdamas, kur tas pats F. Ruzveltas nepriestaravo Stalinui, po Antrojo pasaulinio karo užgrobusių ir pavertusiam Maskvos baudžiauninkėmis ne tiktais Baltijos valstybės, bet ir pusę Europos.

JAV Kongreso vienbalsiai priimtoje rezoliucijoje Rusija raginama pagaliau pripažinti ir pasmerkti Sovietų sąjungos įvykdytą Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją. Rezoliucijoje taip pat teigiama, kad Rusijos Federacijos vyriausybė, kaip pati pasikebusi SSRS teisių perėmėja, privalo aiškiai ir vienareikšmiai pripažinti bei pasmerkti Sovietų sąjungos 1940–1991 metais neteisėtai įvykdytą Baltijos valstybių okupaciją. Kiek anksciau analogišką rezoliuciją priėmė ir JAV Kongreso aukščiausiai rūmai – Senatas.

Néra abejonės, kad ši rezoliucija labai svarbi Lietuvai ir kitoms Baltijos valstybėms. Na, o apie Maskvos reakciją nera ką ir kalbėti. Rusijos prezidentas V. Putinas neslepia savo susieržinimo, kažką kalba apie „nustipusio asilo ausis“. O Rusijos užsienio reikalų viceministras Čižovas pripa-

žino, kad Maskva vykdė Baltijos valstybių aneksiją, bet tai nebuvo okupacija.

Taigi JAV Kongresas ir Senatas tarė savo žodį. Kitos didžiosios valstybės, pirmiausia naujosios Kremliaus draugės – Prancūzija ir Vokietija, tyli. Ir tikriausiai tylės. Vakarų Europa labai greitai pamiršo Stalino įkurtos sovietinės sistemos nusikaltimus okupuotų kraštų žmonėms. Ištisies stebėtinas ištžimas, nepaisantistorijos pamokų.

Kremlis kol kas dar oficialiai nereagavo į JAV Kongresą ir Senato rezoliucijas dėl Baltijos valstybių okupacijos, tačiau kad reakcija netrukus bus, galima neabejoti. Bet įdomu tai, jog šiomių dienomis Rusijos spaudoje pasirodė publikacija – interviu su buvusiu JAV ambasadoriumi Maskvoje Džeku Metlokui, turinčiu trisdešimties metų darbo diplomatinėje tarnyboje stažą. Amerikiečių diplomatijos veteranas, dideliam Kremliaus džiaugsmui, pareiškė, kad JAV prezidentas Džordžas Bušas vyresnysis, prasidėjus Sovietų sąjungos griuvimo procesui, o ypač Lietuvai paskelbus nepriklausomybės atkūrimą, dėjo pastangas, kad sovietų imperija nesubyrėtų. „Mes nuoširdžiai norėjome išsaugoti Sovietų sąjungą kaip demokratinę federaciją. Tačiau po 1991 m. rugpjūčio pučo per kelias savaites tapo aišku, jog išsaugoti Sovietų sąjungą nebebus galimių. Ukrainoje irgi paskelbta nepriklausomybė. Ir mes turėjome pripažinti tai, kas įvyko. Ne mūsų jėgoms buvo išsaugoti Sovietų sąjungą.“

Ko gero Džekas Metlokas yra teisus taip sakydamas. Juk tuometinė Vašingtono valdžia neskubėjo pripažinti Lietuvos nepriklausomybės ir tik žlugus 1991 m. komunistiniams kagiebistiniams pučui tai padarė. Beje, šiame interviu Dž. Metlokas vis dėl to pasakė, kad JAV niekada nepripažino Baltijos šalių „išstojimo“ į SSRS teisėtumo.

Dabar Maskva, aišku, mosuos šiuo Dž. Metloko pareiškimu, ypač akcentuodama buvusio ambasadoriaus cituotus tuometinio JAV prezidento Dž. Bušo vyresniojo žodžius: „Laisvė ir nepriklausomybė – dvi skirtinges koncepcijos“.

Visa laimė, kad dabartinėje Vašingtono prezidento administracijoje, o ypač Kongrese ir Senate, nedaug beliko tokiu „liberalų“, raudančiu dėl blogio imperijos žlugimo. Tai rodo ir vieningai priimta rezoliucija dėl Baltijos šalių okupacijos. Tačiau Lietuvos politikams, paskendusiems įvai-riuose skandaluose, nusiraminti dėl buvusio siuzereno keliamos grėsmės jokiu būdu negalima. Būtina nuolat prisiminti Anglijos politiko Oliverio Kromvelio (1599–1658) pasakytus žodžius: „Pasitikėk Dievui, bet laikyk savo paraką sausą“. Tuo labiau kad grėsmingas Kremliaus šešėlis niekur nedingo.

Tai įvyko liepos dvidešimt pirmąjį...

(atkelta iš 1 psl.)

* * *

Pakarkliui nerandant savo kalbos, kurią jis anuomet turėjo pasakyti teatre, Rusijos pasiuntinys Pozdniakovas prašė nesijaudinti ir kantriai laukti iš Maskvos parskrendančio léktuvo, o Seimo sesijos pradžią kiek atidėti. Niunka žiūrėjo, ar Pakarklio kalba nenuklydo iš Maskvos Rygon, kartu su kalbomis, jau paruoštomis latvių "liaudies seimo" spektakliui. Taigi visos Seimo "artistų" kalbos buvo iš anksto rusų patirkintos Maskvoje ir Dekanozovo pasirašytose Kaune.

Iškėlus pagal darbotvarkę vadinančią "Lietuvos valstybės santvarkos klausimą", niekas jo nenagrinėjo. Ir kam? Viskas jau buvo paruošta! Visą parą prieš Seimo spektaklį tiesa buvo išspausdinta su rezoliuciomis ir kalbomis, kurios dar turėjo būti pasakytos. Laikraštis iš anksto buvo pasiūstas ir Kauno radiofonui, nepaisant, kad Seimas dar nebuvu susirinkęs ir joks nutarimas nebuvu paskelbtas.

Kad Lietuva buvo sovietų agresijos auka – šios gaidos neslepė nė vienas kalbėtojas, kad ir kaip gudriai besistengdamas dangstyti "išlaisvinimo" šukiais. Visur buvo pripažintas faktas, kad ši kelią pasirinko ne lietuvių tauta (ir ne savo noru!), o rusai, Raudonoji armija!

Kas sprendė Lietuvos likimą, per Seimo spektaklį pripažino Mečys Gedvilas: "Tarybų Sajunga, stovėdama darbo žmonių reikalų sargyboje, padarė sau reikiamas išvadas. Šiu išvadų pasekmes mes matome šiandien Lietuvoje." Teisingai Gedvilas pasakė: lietuvių matė tąsyk, kad reikiamas išvadas darė ne lietuvių tauta, o okupantas – Sovietų sąjunga.

Pataikaudamas raudonajam plėškui, Gedvilas kelis kartus Seime kalbėjo, nė nepajusdamas, kokią tiesą jis žmonėms atveria tardamas šiuos žodžius: "Juo daugiau tiesos liaudis émė patirti apie Sovietų Sąjungą, tuo aiškiau ji émė suprasti, kur tiesa, o kur - melas..." Ir Gedvilas suprato.

Dar atsimename, ką Gedvilui papasakojo grįžęs iš Maskvos tuometinis vicepremjerės ir užsienio reikalų viceministras prof. Vincas Krėvė-Mickevičius. Štai Krėvės žodžiai, ką Molotovas sakė Krėvei, o šis - Gedvilui. "Pasaké, kad visa Pribaltika ir Lietuva turi įeiti į sovietinių respublikų šeimą. Norite ar nenorite?"

Taigi Gedvilas iš anksto žinojo apie sovietų nusistatymą pagrobtį Baltijos šalis. Pasak Molotovo, tai buvusi svajonė jau nuo Ivano Rūs-

čiojo laikų. Pasikalbėjimo metu Mečys Gedvilas buvo daug atviresnis su Krėve. Štai jo žodžiai Vincui Krėvei-Mickevičiui: "Aš esu komunistas... Patekau tokion klampynėn, jog man belieka arba iš proto išeiti, arba nusisauti, arba laukti, kad mane nušautų... Kasdien pas mane ateina verkiančios moterys dėl komunistų suimtuoj... Aš negaliu tū ašarų pakėsti ir... negaliu padėti... Aš komunistas. Turiu vykdyti partijos nutarimus... Partijos disciplina griežta. I aplieidusį savo vietą žiūrima kaip i išdaviką..."

Ar nematote, Gedvilas jau tąsyk prisipažino esąs bails, be valios, be žmogiškos (lietuviškos) savigarbos.

Ne garbingiau pasirodė ir Paleckis, pranašavęs laisvę, gerus santykius su užsieniu, smerkės tuos, kurie kalbėjo, jog sovietai Lietuvoje įves kolchozus... Tribūnoje Paleckis, kaip per žarijas eida mas, springo žodžiai. Prieš šešiasdešimt penkerius metus Lietuvos teatre Liaudies seimo rankomis laidojant lietuvių laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę, jis irgi nedaug ką nauja pasakė, bet patvirtino, jog už viską sveikinti tenka ne tautą, bet okupantą ir jo Raudonąją armiją.

Štai trumpiai ištrauka iš jo kalbos: "Visos tos kovos ir aukos, padėtos liaudies troškimams pasiekti, ilgai buvo ir būtų ilgai likusios be vaisių, jei net ta broliškoji pagalba, kurios susilaukė ir visada turėjom iš broliškų ir draugingų Sovietų sąjungos tautų ir kurias atnešė mums tautų išlaisvinintoja Raudonoji Armija."

Sovietų sąjunga... Raudonoji armija... Šituos žodžius savo kalboje kartojo, kartojo ir kartojo...

Nesiskyrė savo gaida iš kitų ir Pakarklis, kuriam sovietai patikėjo teisingumo reikalus. Ir jis tą dieną gyveno sovietkuoju melu, o tribūnoje tėsė tą pačią padėkos giesmę Raudonajai armijai už pagrobimą krašto, pavergimą žmonių: "Lietuvos liaudis, galinosios Raudonosios Armijos padedama, drąsiai nubertusi smetonišką pavergėjų jungą, įsteigusi savo valstybei sovietinę santvarką, pradeda naują, iš tikrujų neprisklausomą gyvenimą."

Kad tauta arba tikroji liaudis neturi ir nebeturės savo balso, nesunku buvo suprasti iš kitų Paleckio žodžių tame pačiame Liaudies seimo spektaklyje: "Visiems jau šiandien garsiai sakome, aiškiai įspėjame: greičiau atsikvošėk, greičiau susiorientuok, greičiau įsijunkit vi su nuoširdumu į naujo gyvenimo kūrybos darbą, kad greitai pasisukusios laiko mašinos ratai jūsų nenu-

blokštų, nesutriuškintų..."

Nenublokštų... Nesutriuškintų... Tai okupanto žodynai. Tai grasinimas, o ne demokratijos ar laisvės balsas.

Bet ir be šito įspėjimo liaudis matė, kur krypta reikalai. Jie matė krašte siaučiančius enkavēdistus. Prie sovietų pasiuntinybės dundėjo tankai, o parsidavėliai traukė sovietinės taikos "dainą": "Jesi zavtra vaina"... Prie Lietuvos vakarų sienos buvo sutraukiamos dar stipresnės rusų kariuomenės pajėgos. Pajūris kontroliuojamas. Lietuvos ir Vokietijos siena laikinai uždaryta. Lietuva nuo Vakarų atitverta NKVD, ginklų ir... sunę užtvara.

Tai vis gyvi faktai, kad apie lietuvių tautos valią nebuvo nė kalbos.

Kiek vėliau, kada kelerius metus enkavēdistai nebegalėjo lietuvių kankinti, buvę raudonojo Seimo nariai laisvėje pasauliui daug ką papasakojo. Paaiškėjo, kad vadinamojo Liaudies seimo narius parinko (ir tik tiek, kiek jų reikėjo...) vietinę padėti ir žmones pažįstę parsidavėliai (Sniečkus, Guzevičius ir kiti lietuvių tautos priešai), o tvirtino sovietų užsienio reikalų vicekomisaras Dekanozovas ir Rusijos ministeris Lietuvai Pozdniakovas.

Norėdami užkirsti kelią galimiems protestams, Maskvos duobkasių grasingo gyvybės atėmimu suvarytiems atstovams ir jų šeimoms. Taip pat, kad rezoliucijų balsavimo metu net atstovų balsai nebuvu skaičiuojami ir kad karto su Seimo atstovais teatre buvo prisodinta eilė čekistų, kurie ir balsavimuose dalyavo. Pati Komunistų partija viešai paskelbtame paraiškime pripažino, kad "laimėjimas buvo pasiekta ne dėl Lietuvos buržuazijos nuolaidumo, bet tikrai dėka... paramos... didžiosios socializmo šalies (sovietų Rusijos) ir... Raudonosios Armijos".

Labai klydo Maskva, trypdama Lietuvą. Ji manė jau su naikinus lietuvių tautą ir jos dvasią. Tikrujų Lietuvos sūnų ir dukterų širdyse spindėjo ir amžinai spindės Tėvynės meilė. Lietuva mirti negali – ir nemirs!

Spausdiname ambasadoriaus Vytauto Antano Dambrovos parengtą radijo laidą, kuri buvo perduota į Lietuvą per "Amerikos balso" programą 1953 m. liepos dvidešimt pirmąjį dieną (17 val. Washington, DC, laiku). Kalbų citatos nurašytos iš Lietuvos radiofono plokštelių, pasiekusių laisvąjį pasauly, ir yra autentiški dokumentai, kurių neturėtume pamiršti. Autorius ištaisė tik sukakties metus.

Redakcija

Primirštoje byloje – dar daug neatsakytu klausimų

(atkelta iš 1 psl.)

Ji žinojo, kad teismas tūria pasižadėjimo originalą.

1992 metų teismo sprendimas pagrįstas ir motyvuotas ne vien pasižadėjimu, tačiau daugelio kitų įrodymų visuma, kurių pagrįstumo, atnaujinus procesą, K.Prunkienė neginčijo.

K.Prunkienė prašydama atnaujinti procesą, nurodė tas pačias aplinkybes, kurias priimdamas sprendimą teismas jau buvo išnagrinėjės ir įvertinės.

Vilniaus apygardos teismas, ignoruodamas buvusio komisijos tyrimo pirmininko B.Gajauskos prašymą ir pažeisdamas galiojančią tvarką, išnagrinėjo atnaujinto proceso bylą be dalyvaujančių byloje asmenų. Nedalyvaujant nurodytiems asmenims atnaujinto proceso byloje buvo pažeista jų teisė apginti įstatymo saugomą interesą. Be to, iš suinteresuotų asmenų neteisėtai buvo atimta teisė susipažinti su bylos

medžiaga, dalyvauti tiriant įrodymus ir pateikti klausimus liudytojams, ekspertams bei naudotis kitomis procesinėmis teisėmis. Išnagrinėjės bylą be suinteresuotų asmenų teismas atėmė ir teisė įstatymo nustatytais pagrindais jo sprendimą apskusti. Toks sprendimas prieštarauja šalies Konstitucijai.

Teismas padarė ir kitų šiurkščių klaidų. Įstatymas nustato, jog teisė prasčiai proceso atnaujinimo siekiant apginti viešąjį interesą yra suteikta tik generaliniam prokurorui.

Visa tai akivaizdžiai liudija, jog grupės parlamentarų susirūpinimas "Šatrijos" byla néra atsitiktinis. Jis papildė Prezidento nesenai išsakytas mintis dėl teismų darbo ir atsakomybės įgyvendinant šalies įstatymus.

Kazimieras MOTIEKA,
Atkuriamojo Seimo narys,
Nepriklausomybės Akto
signataras
"Lietuvos rytas",
2005 07 15

Siūloma didinti nukentėjusių nuo okupacijų valstybinę pensiją

(atkelta iš 2 psl.)

Buvo atkreiptas dėmesys, kad, augant valstybės ekonomikai, didėjant gyventojų pajamoms ir kylant kainoms, nukentėjusių asmenų valstybinė pensija, išaldyta 1998 m. lygyje, jau praranda pirmynėlė prasmę ir neatlieka kompensacinio vaidmens, senyvo amžiaus jos gavėjus stumdamas į skurdą. Komisija mano, kad racionaliausia šią problemą spręsti didinant valstybinę pensijų bazę. Parengtas minėto įstatymo pakeitimų bei papildymų projektas ir reikalingų papildomų lėšų preliminari skaičiuotė. Siūloma nustatyti nuolatinį ir automatiškai veikiantį ryšį tarp valstybinės pensijų bazės ir valstybinės socialinio draudimo pensijų bazės dydžiui, t. y. 172 Lt. Siūloma nukentėjusių asmenų valstybinę pensiją gaunantių asmenų sąrašą papildyti buvusio beglobio vaiko statusą turinčiaisiais.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro duomenimis, 2005 m. sausio 1 d. nukentėjusių asmenų teisinis statusas pripažintas beveik 74 tūkstančiams žmonių, rezistento statusas – beveik 11 tūkstančiams žmonių.

Bendras papildomų lėšų poreikis siūlomam projektiui įgyvendinti sudarytų 41,32 mln. Lt.

Sulaukusi komentarų ir pasiūlymų, Valstybinių pensijų įstatymo pakeitimo ir papildymo projektą komisija pasiūlys Seimui įtraukti į rūdens sesiją.

Aplankėme karių savanorių kapus

Aleksandravélė (Rokiškio r.) seniai matė tiek svečių... Nepabūgę vasaros karščiu, žmonės atvyko iš Zarasų, Rokiškio, kitų apylinkių pagerbtį Pirmojo pasaulinio karo metu žuvusių savanorių.

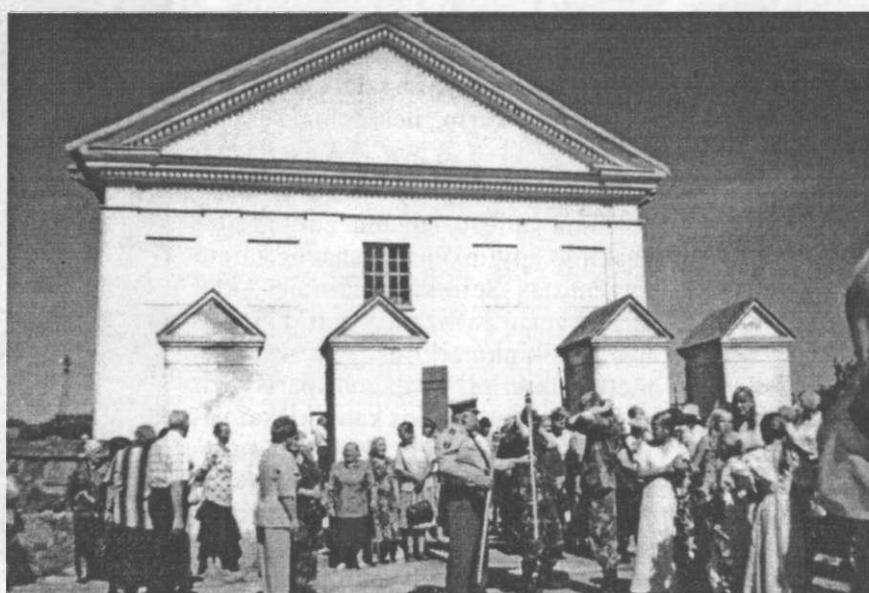
Šio miestelio Šv. Pranciškaus Serapiniečio bažnyčioje šv. Mišias aukojo Obelių klebonas Juozapas Kuodis, giedojo Rokiškio buvusių tremtiniai choras (vad. V. Sablinskienė).

Po šv. Mišių darni eisenai – choristai, tautiniai drabužiai pasidabinusios jaunos merginos, nešinos dideliu ažuolo lapu vainiku, Rokiškio 4 kuopos kariai, jaunosis šaules, miestelio gyventojai ir svečiai pasuko kapinių link. Ten ilsi si 13 savanorių palaiakai: Napoleonas Kričer, Antanas Andrijūnas, Jonas Adomaitis, Vincas Balsys, Petras Davainis, Matas Gudaitis, Vincas Kudrevičius, Pranas Kalvaitis, Antanas Mašinauskas, Antanas Savickas, Jonas Sinickas, Vincas Venčius, Jonas Vitkauskas. Kapas buvo apjuostas ažuolo lapu vainiku, uždega žvakucių, padėta gėlių.

Kalbėjusieji: kunigas J. Kuodis, Rokiškio savivaldybės Kultūros ir turizmo bei ryšių su užsienio šalimis sk. inspektorė J. Komkienė, Seimo narys V. Saulis ir kiti, susirinkusiesiems priminė, kad kova už tévynę ir jos nepriklausomybę – šventa kiekvieno pareiga. Tačiau kova ir mirtis – neatskiriami, todėl tiek daug kauburėlių supiltą ant mūsų žemės. Prisiminta ir karių savanorių, žuvusių Pirmajame pasauliniame kare, paeška. Tai didelis mjr. Petro Jakšto nuopelnas ir atlirkas darbas, nes karo metu žuvusių niekas nelaidodavo kapavietėje, o užkasdavo žuvimo vietoje.

1918 m. vokiečių kariuomenė, spaudžiama bolševikų, traukési iš Rusijos. Frontas sparčiai artėjo prie Vilniaus. Tieki vieni, tiek kiti jaučiai Lietuvos valstybei ir kariuomenės kūrėjams grasingo kruvinu kerštu. Naujai suformuota Vyriausybė paskelbė atsišaukimą į tautą, kviesdama burtis savanorius ir eiti ginti tévynės. Palikę nenudirbtus laukų darbus, mažamečius vaikus, vyrai ējo ginti Lietuvos. Ne vienas jų rankose pirmą kartą laikė ginklą. Vilniaus apginti nepavyko. 1919 m. vasario pradžio-

Bagdoniškio, Aleksandravélės, Subatos, Grivos, Sventės kapinėse. 1929 m. žuvusių karių palaikus rinko mjr. Petras Jakštėnas. Dauguvos fronto ruožo kautynių duomenų neįsiliko, todėl karių palaikų paieškos buvo sunkios – tik remiantis vietos gyventojų pasakojimais. Surinkti 70 palaiakų palaidoti Červonkos kapinaitėse, 1932 m., vadovaujant mjr. P. Jakštui, pastatytas didelis paminklas, kuriamo lietuvių ir latvių kalbomis iškalti žodžiai: "Keleivi, pasaulyk Lietuvai, kad mes žuviome gindami Lietuvą".

Prie Aleksandravélės bažnyčios 4 šaulių kuopos vadas S. Zokas jaunuosis šaulius rikiuoja eisenai

je bolševikai užémė Šiaulius, Skuodą, Telšius. Artėjo prie Kėdainių. Performavus kariūnus dalinius, ties Kėdainiais vasario 9 d. įvyko aršios kautynės, trukusios dvi dienas. Tuo metu lietuviai sudavė smarką smūgį bolševikams, pasiėmė pirmajį karo grobį – ginklų ir šaudmenų. Narsiai kaudamiesi jie pasiekė Rokiškio apylinkes. Bolševikų daliniai pradėjo tvirtintis. Aleksandravélės, Zarasų vietovėse, ypač prie Dauguvos vyko smarkios kautynės. Šios kautynės pareikalavo daug aukų. Rokiškio r. nusėtas kritusių karių savanorių kapų kauburėliais. Daug jų ilsi Panemunio, Rokiškio, Tumasonių, Gediškių, Obelių,

Lietuvos savanorių kapų priežiūros Rokiškio r. bendrija įsteigta atkūrus neprieklausomybę. Aktyvūs jos nariai buvo Algis Paškonis, Pranas Turonis, Leonas Seibutis, Algis Kuolas, Rima Norvaišienė, bendrijos pirmininkė. Dabar tik ji uolai prižiuri savanorių kapus. I savo veiklos akiratį įtraukė neprižiūrimus savanorių kapus Zarasų kapinėse. Darbams talkina Rokiškio krašto apsaugos savanoriai. Už rūpestį karių kapų priežiūros bendrijos pirmininkai R. Norvaišienei Seimo narys V. Saulis įteikė medalį "Nepriklasomos Lietuvos valstybės atkūrimo 15-ujų metinių" proga.

Feliksas MAŽEIKIS

Visur ir visada meilė Lietuvai

(atkelta iš 1 psl.)

Dar noriu paminėti, jog Po vilas Šernas surengė savo kūrybos knygų parodėlę-pardavimą. Prof. V. Šernas bei LPKTS Radviliškio sk. pirm. S. Janušionė papasakojo apie ruošiamus statyti paminklus žuvusiems partizanams Pakruojo r. Rozalime, bei Radviliškio r. Aukštelkų kaime.

Ši bendražygių susitikimą

pastebėjo ir Alksnupių bei Naujasodžio gyventojai. Be jokios abejonių juos nustebino ligotą, žilagalvių senukų ryžtas, pareiga visur ir visa da skelbti tautinę idėją ir meilę Lietuvai. Ypač svarbu, kad mūsų, buvusių tremtiniai, vėliau išdidžiai plevėsuotų visuose renginiuose, skirtuose tautai vienyti. Gaila, kad mūsų Alksnupių ir Naujaso-

džio kaimai garsūs buvusio "Draugo" kolūkio laimėjimais ir Brazauskų bei Prunkienės rinkėjais...

Kiek gražiausią dainą buvo sudainuota! Su šypsenom ir grauduliu atsisveikinome, nors valandėlei atitolindami mintis apie ligas ir gyvenimo saulėlydį...

Teklė PABILIONYTĖ-STONIENĖ

Giedras tévynės dangus, bet viltis niūri...

Jau tapo graži ir prasminga tradicija – kasmet Gedulo ir Vilties dieną paminėti klaičius 1941 m. birželio 14-osios mūsų tautiečių trėmimą į amžinojo išalo žemę. Buvę tremtiniai prisimena, kad 1941 m. birželio 14-oji buvo niūri. O šių metų birželio 14-oji iššaušo išskirtinai giedra ir saulėta, rami ir silta. Gamta pamalonino bendro likimo seserų ir brolių nuo vargo ir rūpescių sužvarbusius veidus bei sopančias širdis...

Siemet sukako 64 metai, kai okupantas ryžosi įvykdyti žiaurų tautos genocidą. Per visą Lietuvą nuvilnio šių tragiskų įvykių paminėjimai. Ir Suvalkija neatsiliko nuo smėlėtos Dzūkijos, ezerų akimis spindinčios Aukštaitijos, kaltovos, Dubysos vingiais paženklintos Žemaitijos.

Gedulo ir Vilties dienos minėjimas Tautos patriarcho J. Basanavičiaus ir Tautos himno V. Kudirkos gimtiniai širdyje – Vilkaviškyje prasidėjo simbolinių vietų, primeinančių tą skaudų tremties sielvartą, lankymu. Pirmiausia susikaupta prie vyskupo A. Karoso gatvėje pastatyto paminklo stalinizmo aukoms atminti. Nuo paminklo jau baigia išdilti užrašai, bylojantys, kas, kada ir kur buvo išvežti į prazūtį. Negali užgyti, išnykti iš mūsų ir Tévynę mylinčiųjų širdžių mūsų tévų, brolių ir seserų skaudai netektis, ju patirtas sielvartas. Tai vis negyjančios Tévynės širdies žaizdos...

Į susirinkusiuosius jautriu žodžiu kreipė LPKTS Vilkaviškio sk. pirmininkė Dalia Karkienė. Ji priminė ne-

seniai iškeliausius į Amžinybę tremtinio Vytauto Cinausko poezijos eilutes: "Vežė eselonais – gržome po vieną... / Už Uralo liko kryžiai ir kapai. / Iki šiolei širdys patikėt negali, / Kad sulaukém laisvés Trispalvés gélés..." Sugiedojome Tautos himnā, tylos minute pagerbėme iškeliausiuosius į Amžinybę... Prie paminklo uždegėme žvačių, padėjome gėlių.

Susirinkusieji savivaldybės užsakytu transportu buvo nuvežti į geležinkelio stotį prie paminklo 1941–1953 m. masiinių trėmimų atminimui. Į susirinkusiuosius kreipėsi šiam minėjimui, kaip ir kasmet, vadovaujanti LPKTS Vilkaviškio sk. pirmininkė D. Karkienė. Ji ypač apgeilestavo, kad dalyvauja tiek mažai jaunu žmonių. "Koks yra mūsų tautos žiedas – jaunimas, tokia bus ir tautos ateitis", – sakė ji. D. Karkienė atkreipė visų dėmesį į paminkle skaudžią praeitį bylojantį įrašą: "Bégiai kaip širdis aidės skaudų sielvartą tremties". Ir lyg skaudus anū laikų priminimas geležinkelio bėgiais nuaidėjo tuščias ešelonas... Jaunesnės kartos vardu žodį taré Tévynės sajungos Vilkaviškio sk. pirmininkas R. Žiemys, skaudžiai anū dienų prisiminimais dalijosi M. Almonaitienė, broliai Stasys ir Kęstutis Daknavai. Buvisių tremtiniai choras atliko tremties dainas.

Vilkaviškio kapinėse aplankytas simbolinis tremtiniai pagerbimo paminklas – kapas. Ant jo prasmingi žodžiai: "Tévynė, priglauski sugrižius ir negrižusius". Prie paminklo susikaupėme maldai, sugiedojome "Viešpaties Angelą", "Marija, Marija"... Per skruostus riedėjo ašaros, o širdyse niūru, kad mūsų tiek mažai beliko...

Visose susikaupimo vietose būriavosi LPKTS atstovai su Tautine ir LPKTS vėliavomis, per išsiomis gedulo juostomis.

Gedulo ir Vilties dienos renginius vainikavo šv. Mišios Vilkaviškio katedroje. Jas aukojo ir turiningą pamokslą pasakė kan. Jonas Baranauskas. Jis priminė, kad lietuviai tremtiniai skaudžiomis išbandymu valandomis išlaikė savo širdyse tikėjimą, kaip brangią Dievo dovaną, ir nenustojo vilties sugrižti į Nemuno šalį, prie gintarinės Baltijos krantų.

Stanislovas Eugenijus PONIŠKAITIS

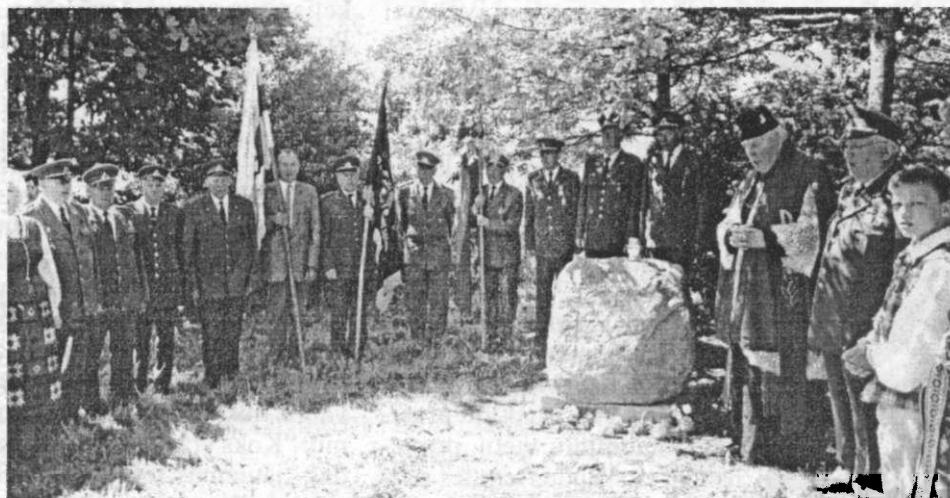

Beliūno partizanų mūšio 60-metis

Buvę Tauro apyg. partizanai kartu su Marijampolės buvusiais politiniais kaliniais, tremtiniais ir kitais laisvė mylinčiais žmonėmis, vadovaujami Vytauto Raibikio, birželio 26 d. surengė Beliūno mūšio 60-mečio paminėjimą. Partizanus pagerbtini atvyko daug garbių svečių iš Vilniaus, Kauno ir kitų miestų. Šv. Mišias aukojo monsinjoras Alfonsas Svarinskas. Minėjimą vedė Igliaukos vidurinės mokyklos mokytoja Elvyra Spūdienė. Programoje dalyvavo Igliaukos mokyklos mokytojai ir mokiniai. Partizaniškas dainas atliko Marijampolės buvusių politinių kalinių ir tremtinų choras. Išsamų pranešimą perskaite atkurtos Tauro apyg. partizanų vado pavad. V. Raibikis. Jis įtei-

jimą, išbėgo į kiemą ir pamatė, kaip kareiviu vilkšuniai drasko jos sūnus. Pakraupusi bėgo prie kareiviu. Paleista automato serija sužeidė motiną į kojas ir ji parkrito. Parkritusi šliaužė prie savo sūnų, norėdama juos apginti. Abu sūnūs sužeistos motinos akse buvo nušauti. Kareiviu keiksmai, šunų lojimas ir šliaužiančios motinos riksmas susiliejo į begalinį siaubą. Atrodė, kad atėjo pasaulio pabaiga. Tik Viešpats Dievas matė, kaip nekaltas kraujas liejasi Marijos žemėje.

Jurgis Gumauskas, 60 metų ūkininkas, šeimos akivaizdoje nušautas savo kieme. Kazys Žiūkas, 15 metų mokinys, nušautas bebėgantis prie lauke dirbusio nužudyto tėvo. Septy-

Igliškeliuose, buvusioje partizanų išniekinimo ir užkasimo vietoje

Romo Rusteikos nuotr.

kė LLKS pažymėjimus ir ženklus buvusioms ryšininkėms, Laisvės kovų dalyvėms Julijai Stankevičienei ir Almai Sideravičienei, dėkojo gausiai susirinkusiems minėjimo programos atlikėjams ir dalyviamams. DLK Vytenio bataliono kariai partizanus pagerbė garbės salve. Minėjimo metu kalbėjo Antanas Terleckas, Marijampolės seniūnijos seniūnas Juozas Milius, atkurtos Dainavos apyg. partizanų vadas Kazimieras Savičius ir kiti.

1945 m. pavasarė. Epizodai iš sovietų siautėjimo

1945 m. pradžioje Lietuvoje buvo per 50 tūkst. partizanų. Vien Tauro apyg. Geležinio Vilko rinkt. – per 300. Partizanai kontroliavo ne tik didelės kaimo teritorijas, bet kėlė baimę ir apskričių centruose įsikūrusiems kolaborantams.

1945 m. vasarį Marijampolės apsk. Komunistų partijos pirmasis sekretorius Naudžiūnas raštu kreipėsi į A. Sniečkų ir gen. Bertašiūnų prašydamas kovai su partizanais atsiusti vienos reikalų Vetrovo diviziją. Divizija atvyko balandžio pirmosiomis dienomis. Informaciją apie partizanų dislokaciją miškuose teikė Marijampolės KGB karininkai ir vietiniai stribai. Norėdami išgaudinti vietinius gyventojus ir surinkti daugiau žinių apie miškuose įsikūrusius partizanus, jie siautėjo pamuskėse, degino sodybas, šaudė visus kelyje pasitaikiusius virus. Jokių dokumentų netikrino. Vien tik balandžio 13 dieną buvo nušauti 32 beginkliai vyrai nuo 15 iki 70 metų amžiaus.

Stuomenų kaimo gyventoja Grimalauskienė, išgirdusi piktą šunų lo-

niasdešimtmetis Antanas Kamičaitis, gesinantis savo namą, sužestas ir įmestas į ugnį.

Apie beginklių 32 vyrų nužudymą Marijampolės prokuratūroje iškelta baudžiamoji byla, bet kadangi atsakovai beveik visi jau mirę, ji nutraukta. Marijampolės apskrityme įvykdotos beginklių žmonių žudynės prilygsta Klepočių žudynėms, bet kol kas spaudoje apie jas nutylima.

Beliūno raisto kautynės

Nusiaubę pamiskių gyventojus ir surinkę informaciją apie miške esančius partizanus, kareivai pradėjo "koštis" miškus. Ore skraidė "kukurūzninkai", pamuskėse budėjo tanketės. Partizanų žvalgai surinko žinias, kad ruošiasi pulti didelės kariuomenės pajėgos. Buvo nuspręsta sujungti Laisvės kovotojų jėgas.

trys būriai, kuriuose buvo apie 150 kovotojų, susitarė susitikti Beliūno miške ir, jeigu rusai drįstę eiti į mišką, suduoti jiems smūgi. Pirmas į susitikimą atžygiavo Albino Selioko-Šrapnelio būrys ir apsistojo kvartalų susikirtime, Beliūno raiste. Vadas su partizanu Girininku paėjo toliau į mišką, kur sutiko ateinančius kito būrio partizanus. Tik pradėjus aiškintis susidariusią situaciją, pasigirdo šūvis. Sargybinis nušovė kvartaline linija einantį sovietų žvalgą. Tuo metu gausus kareiviu dalinys supo partizanus iš dviejų pusų. Prasidėjo žūtbūtinė kova. Nors partizanai įnirtingai kovėsi, jėgos buvo nelygios. Dėl blogo matomumo priešas priėjo labai arti. Vienas po kito krito mūsus kovotojai. Mūsės truko gerą valandą. Čia žuvo 18 kovotojų ir dar 5 nuko-

vė tanketė pamiskėje.

I apsupimą nepateko tik du kovočiai: būrio vadas ir jo palydovas. Jie apšaudė priešus iš šono. Sovietai juos puolė su vilkšuniu, bet jie nušovė šunį, pora kareiviu ir atsiplėš nuo atakuojančių sulindo į raistą. Sovietams pasitraukus, jie atėjo prie žuvusių draugų. Vaizdas buvo klaikus. Kovotojai gulėjo krauso klanuose. Žuvusiesiems numauti batai, išverstos kišenės, ieškota pinigų ir laikrodžių, vertingesnių daiktų. Buvo paminti ginklai, žiūronai, išvarstyti diržai, nuvilkti geresni drabužiai. Kalvelė buvo nusėta tuščiomis šovinių tūtelėmis. Tai patvirtino likęs gyvas partizanas M. Kaminskas, kitą rytą atėjęs į mūšio vietą. Apie šią tragediją mums papasakojo likęs gyvas būrio vadas Šrapnelis, su savo draugu atėjęs į mūsų bunkerį. Nuo peršalimo čia jie gydėsi porą savaičių. Kiek žuvė sovietų karių, nežinoma.

Partizanų niekinimas

Žinia apie partizanų žūtį greitai pasklido apylinkėje. Cesnavos kaimo gyventojas Seliokas sužinojęs, kad tarp žuvusių partizanų yra ir du jo sūnūs, pasikinkė arklius ir su šešiolikmete dukterimi išvažiavo parsivežti sūnų, vildamasis juos katalikiškai palaidoti. Verkdami ir klupdami sukėlė juos ir dar du atpažintus kaimynus į vežimą, užklojo eglių šakomis ir padudejo namų link. Bet išvažiuojant iš miško pasirodė Igliškelių stribų lydimi sovietai. Pamatę, ką veža, Selioką su dukterimi sumušė, grąžino atgal, kad padėtų sukelti į vežimus likusius partizanų kūnus. Į keturis vežimus sukrovė žuvusiuosius. Vaziuojant iš vežimų lašėjo kraujas. Parvežė į Igliškelius ir išmetė kryžkelėje, prie stribelnyčios. Seliokus – tėvą su dukterimi į bunkerį uždarė. Išniekinti partizanai kelio sankryžoje, gyvenvietės centre, išgulėjo visą savaitę. Iš stribų būstinių buvo stebima, ar neateis kas apraudotis savo artimųjų. Kūnai pradėjo ikti. Šunys ir katės draskė juos, varnai kapojo akis.

Žmonės éjo prašyti valsčiaus pirmininką Vytautą Gudaitį, kad greičiau užkastų žuvusiuosius kūnus. Greta stribelnyčios dviejuose rūsiuose buvo prigrūsta politinių kalinių. Vieną naktį juos atvarė iškasti duobę. Paryčiais per kelio sankryžą suirė kūnai buvo nuvilkti ir ten suversti. Po poros metų išniekino ir toje pačioje duobėje užkasė dar šešių partizanų – Raiupio didvyrių, ir netycia mūšio metu nukautos merginos kūnus.

1988 m. rugsėjo 9 d. Igliškelių stribelnyčios teritorijoje iškasėme 40 partizanų palaikus ir juos garbingai palaidojome Marijampolės kapinėse, partizanų memoriale. Rudeni toje vietoje pasodinome 40 gražuolių ąžuolų ir liepų, pastatėme ąžuolo kryžių ir taip įamžinome partizanų ir atsitiktinai nukautos merginos atminimą. Dabar jau suaugęs ąžuolynas gržiai žaliuoja ir puošia Igliškelių gyvenvietę. Visa tai padaryta Marijampolės buvusių politinių kalinių ir tremtinų rankomis.

Vytautas RAIBIKIS

Naujos knygos

"Balti svajoniu tiltai"

Taip pavadinta trečioji ką tik išspausdinta Onutės Buržaitės-Novikienės knyga.

Autorės gimtinė – Pakruojo r. Paliečių kaimas. Tad neatsitiktinai jos eileraščiuose apdainuojamas Aukštaitijos gamtos grožis, šio krašto žmonių nuoširdumas, jų likimai žiauriuose istorijos vingiuose. Patyrusi tremties negandas, bet nepalūžusi siela, Onutė Buržaitė-Novikienė tikėjo,

Onutė Buržaitė-Novikienė

jog jai bus lemta sugržti į gimtinę, tikėjo, kad Lietuva bus laisva. Tai atsispindi jos eilėse "Aš sugrįšiu", "Sveika, tėviškėle", "Ačiū, gimtine" ir kt. "Nereikia man aukštų Paryžiaus bokštų. Nereikia man melsvų Šveicarijos kalnų - / Aš Lietuvoj gyvent ir mirti trokštų - / Už ją gražesnio krašto nerandu..." – liejasi kupinės nuoširdumo, moteriškai lyrikai būdingos eilės. Lyrikos kupini ir tie O. Buržaitės-Novikienės eileraščiai, kuriuose ji apdainuoja Sibiro gamtą, gėles, pražydusias prie Angaros. Tarp eilucių įžvelgiame tėvynės ilgesį, viltį kada nors sugržti.

"Tremtinio" inf.
Z. Vėžienės nuotr.

Nebūkite abejingi

Lietuvos politinių kalinių sajungos Kauno skyriaus valdyba kviečia visus buvusių politinių kalinių ir rezistencijos dalyvius asmeniniu įnašu prisidėti prie ruošiamo statyti paminklo Lietuvos partizanų Motinai.

Paminklas bus pastatytas Domeikavos seniūnijoje, šalia Lietuvos Kankinių bažnyčios. Čia iš 14 medžio skulptūrų kuriamas Lietuvos kančių kelias.

Aukos renkamos LPKS Kauno sk. būstiniuje (Laisvės al. 39, pirmame aukšte) kiekvieną antradienį 11–15 val. ir ketvirtadienį 13–16 val.

Nebūkite abejingi.

LPKS Kauno sk. valdyba

2005 m. liepos 28 d.

TREMINTINYS

Nr. 30 (663)

7

Tremtis – negyjanti mūsų žaizda

Liepos 16 dieną Anykščiuose pirmą kartą susitikito Krasnojarsko kr. Mansko r. Bolšoj Ungujaus Tretij kilometro gyvenvietės tremtiniai, gyvenantys Lietuvoje.

I Anykščių Šv. Mato bažnyčią iš visų Lietuvos kampelių ir netgi iš Floridos susirinko buvę tremtiniai. Už gyvuosius ir mirusius Tretij kilometro gyvenvietės tremtinius šv. Mišias aukojo klebonas dekanas Stanislovas

ypač šiltai, tarsi vienos didelės šeimos nariai. Buvusių tremtinę Anelę Tylienę pasveikino 70 metų jubiliejaus proga. Tylos minute pagerbė Tretij kilometro gyvenvietės mirusiuosius tremty.

Tą dieną buvę tremtiniai prisiminimais sugrižo į praeitį – niekas jų nelaukė išskėstomis rankomis Lietuvoje, daugelis buvo sutikiti kaip priešai, nes grižo be teisės gyventi. Turintieji pastogę dalijosi ja su

savo idėjų neiškeitė į partinį bilietą, „šiltą vietelę“ bei presižinį butą Vilniuje – jie pasirinko sunkų, bet garbingą kelią. 1981 m. tarpininkaujant buvusiam tremtiniui iš Tretij kilometro gyv. V. Zlatkui buvo išleista knyga „Lietuviai Sibire“. Šią knygą išleido Amerikos lietuvių bibliotekos leidykla. Buvusi tremtinė iš Tretij kilometro gyv. Julija Repečienė savo poezijos knygose jamžino tremties kelius. Likimo draugams ir draugėms padovananojo ketvirtąją poezijos knygą „Kelyje į téviškę“.

Visi Tretij kilometro gyv. buvę tremtiniai nuoširdžiai dėkojo šio susitikimo organizatorėi Vandai Anielauskienei ir šeimininkei Anelei Tylienėi.

Nors laikas retina buvusių tremtinų gretas, tačiau Tretij kilometro gyv. buvę tremtiniai tikisi susitikti dar ne kartą. Sékmės jiems ir džiugų akimirkų čia, Lietuvoje, kurių taip trūko Sibire, toli nuo tėvynės ir artimus!

Liudvika DANIELIENĖ
Zenono
Šiaučiulio nuotr.

likimo broliais ir seserimis.

Tremtinė su ašaromis akyse pasakojo, kaip ji ir jos broliai parsivežė motinos palaikus iš Tretij kilometro gyvenvietės kapinių. Tik dėl didžiulio noro parsivežti motinos kaulelius išgyvendino tai, kam ryžtasi ne kiekvienas.

Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, Laisvės kovotojai

Dalyvavusieji susitikime

Krumpliauskas.

Po šv. Mišių susitikimo dalyviai buvo pakviesti į Klykūnų kaimą. Ponia Anelė Tylienė kartu su dukterimis Irena, Danute ir Rima tarsi giminės sutiko daugiau kaip penkiasdešimt tremtinii.

Po daugelio metų buvę tremtiniai sunkiai beatpažino vienas kitą. Jie bendravo

Dėkojame

Liepos 13 d. mirė mano vyras karys savanoris Jonas Pečiulis. Už laidotuvų organizavimą, pareikštą užuojaudą bei suteiktą materialinę paramą nuoširdžiai dėkoju: LLKS prezidiumo pirmininkui Jonui Čeponiui, Priskėlimo apyg. tarybos nariams ir pirmininkui Juozui Mociui, Vyčio apyg. tarybos nariams ir pirmininkui Bronui Juospaičiui, Priskėlimo apyg. Pakruojo sk. atstovams ir jų vadovei Sigita Janušauskienei, LPKTS Šiaulių sk. tarybos, Šiaulių sąjungos VI rinkt. atstovams, Didžiosios Kovos apyg. vėliavnešiui Stasiui Baltrūnui.

Dėkoju visiems, savo širdžių šiluma palengvinusiems netekties ir sielvarto skausmą.

J. PEČIULIENĖ

Skelbimai

Kauno Grigaliaus Didžiojo sakralinės muzikos studijos vadovas kviečia visus norinčius mokyti bažnytinio giedojimo meno. Bus dėstoma: muzikologija, giedojimo fiziológija, liturgika, lotynų kalba. Registracija iki rugpjūčio 20 d. tel. (8-611) 87379, el.p: cepurniene@delfi.lt

Visus, besidominančius ir norinčius išmokti lotynų kalbos, susipažinti su senovės Romos bei Graikijos buitimi ir istorija, mitologija, kviečiame registruotis į „Lingua Latina“ pamokas. Smulkesnė informacija ir registracija iki rugsėjo 1 d. tel. (8-611) 87379, el.p: klevecka.rimantas@one.lt

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumerata mėnesiu kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas „Tremtinio“ egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

„Tremtinį“ siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 80 JAV.

Mūsų adresas: „Tremtinys“, Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

Redaktorė - Audronė Kaminskienė
Red. padėjėja - Aušra Šuopytė

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Jonas Pečiulis

1926–2005

Gimė Deltuvos valsč., Ukmergės aps. 1947 m. buvo suimtas, bet pabėgės į partizaninę kovą slapyvardžiu Kurmis. Bagaslaviškio apyl. keletą kartų dalyvavo kautynėse, paskutinėse – 1948 m. gegužės 20 d. sunkiai sužeistas pateko į priešų rankas. Nuėistas 10 m., kalėjo Ukmergės, Lukšiškų kalėjimuose, vėliau – Intos lageriuose. Sukūrė šeimą su politine kaline, užaugino du sūnus. 1982 m. grįžo į Lietuvą. 1999 m. suteiktas karinio savanorio statusas, apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordinu ir Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu.

Palaidotas Ginkūnų kapinėse.

LLKS Prišikėlimo apyg.
LPKTS Šiaulių skyrius

Adelė Lūžaitė-Muralienė

1915–2005

Gimė Vladislavavo k., Rokiškio r. 1951 m. spalį kartu su tėvais ištremta į Tomsko sr. Varchnetecko r. 1958 m. grįžo į tremties. Apsigyveno Dūkšte, Ignalinos r. Dirbo vaistinėje sanitare.

Palaidota Dūkšto kapinėse.

Užjaučiame gimines ir artimuosius.

LPKTS Ignalinos skyrius

Zita Koskauskaitė-Vasiliauskienė

1957–2005

Gimė Tomsko sr. Teguldeto r. Staryj Šumilovo gyv. tremtinių šeimoje. 1959 m. grįžo į Lietuvą, augo ir mokėsi Panevėžyje. Baigė Panevėžio medicinos mokyklą. Daug metų dirbo autokompresorių gamykloje med. punkto vedėja. Paskutiniu metu dirbo Panevėžio respublikinėje ligoninėje. Užaugino sūnų ir dukterį. Buvo aktyvi LPKTS narė.

Palaidota Panevėžio Katedros kapinėse.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

Buvę Staryj Šumilovo tremtiniai ir LPKTS Panevėžio skyrius

Užjaučiame

Mirus mylimam vyru, reiškiame nuoširdžią užuojautą
Pranei SMAGURAUSKIENEI.
Ignalinos r. N.Daugeliškio k. buvę tremtiniai

Sąskrydžio „Laisvės ugnis – ateities kartoms“, įvyksiančio rugpjūčio 6 d. Ariogaloje, programa

Atvykimas į Ariogalą – iki 9.45 val.

Šv. Mišios Ariogaloje bažnyčioje – 10.00–10.45 val.

Eisena nuo bažnyčios į Dubysos slėnį – 11.45–12.45 val.

Sąskrydžio ugnies atnešimas – 12.55–13.00 val.

Sąskrydžio atidarymas – 13.00–13.20 val.

Jungtinė meno kolektyvų programa – 13.20–14.20 val.

Laisvės kovų dalyvių ir jaunimo popietė – 15.30–21.00 val.

Moksleivių ir jaunimo komandų bei meno kolektyvų apdovanojimai – 17.00–18.00 val.

Grupės „Mokinukės“ koncertas – 18.30–20.00 val.

TREMINTINYS

SL 289

Lit. redaktorė - Jolita Navickienė
Korektoriė - Dalia Maciukevičienė
Tech. redaktorė - Vesta Milerienė

Kaina
1,20 Lt

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. 323204, faksas 323214, el.paštas: tremtinys@takas.lt LPKTS puslapis internte: <http://www.lpkts.lt>